

**Protokół posiedzenia plenarnego Komitetu Matematyki PAN
w dniu 3 marca 2021 roku**

przeprowadzonego za pomocą środków komunikacji elektronicznej

W posiedzeniu wzięło udział 44 członków Komitetu,

nieobecność usprawiedliwiło 4 członków Komitetu Matematyki.

KM PAN liczy 57 członków.

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku obrad.
2. Akceptacja protokołu z poprzedniego posiedzenia Komitetu Matematyki.
3. Komunikaty prezydium.
4. Powołanie zespołu opiniującego kandydatury do Medalu im. Stefana Banacha.
5. Refleksje nad nową listą czasopism naukowych (wprowadzenie: prof. Piotr Biler i prof. Stefan Jackowski).
6. Uchwały w sprawie trybu wprowadzania zmian na liście czasopism naukowych oraz stosowania kryteriów bibliometrycznych.
7. Przyjęcie planu działania Komisji Zastosowań Matematyki (referuje prof. Ryszard Rudnicki).
8. Wpływ zmian ustawowych na warunki uprawiania nauk matematycznych w Polsce (referuje prof. Piotr Oprocha).
9. Wolne głosy i wnioski.

Ad. 1

Przewodniczący Komitetu Matematyki PAN prof. Jerzy Kaczorowski przywitał wszystkich obecnych na posiedzeniu Komitetu Matematyki PAN odbywającym się online za pomocą programu Zoom.

Komitet Matematyki PAN jednogłośnie przyjął porządek obrad Komitetu Matematyki w dniu 3 marca 2021 roku.

Ad. 2

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski przypomniał, że protokół z poprzedniego zebrania KM PAN, we wstępnej wersji został zamieszczony na stronie internetowej Komitetu Matematyki PAN.

Prof. dr hab. Jacek Miękiś zasugerował aby na stronie internetowej umieszczać już gotową, zatwierdzoną wersję protokołu, natomiast wersję roboczą rozsyłać mailowo do członków Komitetu.

Prof. Kaczorowski przychylił się do tej sugestii i od przyszłego protokołu tak będzie wyglądała procedura zatwierdzania protokołu.

Drugą sugestią prof. Miękisz było zastanowienie się w jakim celu powstają protokoły i propozycja, że lepszym rozwiązaniem byłoby opisywanie dokładniejszego przebiegu dyskusji.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski poinformował, że decyzją członków Komitetu jest jaką formę protokołu będą chcieli przyjąć, jednak dokładny zapis dyskusji wymaga zgody mówców.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski poinformował, że Zarząd Europejskiego Towarzystwa Matematycznego tworząc protokoły ze swoich posiedzeń nie przypisuje poglądów do konkretnych mówców, tylko zapisuje jakie opinie zostały zaprezentowane podczas posiedzenia. Pisanie tego typu protokołów wymaga dużych kompetencji, jednak warto się zastanowić czy nie protokołować posiedzenia dokładniej, jednocześnie nie pisząc stenogramu.

Jakub Paulus poinformował, że ważne dyskusje są uwieczniane oraz, że każda istotna dyskusja jest możliwie dokładnie opisana, a protokoły wzorowane są na innych komitetach Polskiej Akademii Nauk.

W podsumowaniu prof. Kaczorowski powiedział, że w przyszłości protokoły będą pisane bardziej obrazowo i dokładniej.

Komitet Matematyki PAN jednogłośnie zaakceptował protokół z poprzedniego posiedzenia KM PAN.

Ad. 3

Prof. Jerzy Kaczorowski poinformował, że prezydium obradowało w trybie zdalnym, głównie drogą mailową, natomiast 26 stycznia odbyło się formalne spotkanie za pośrednictwem aplikacji Zoom. Prezydium podczas spotkania ustaliło porządek obrad posiedzenia Komitetu Matematyki PAN w dniu 3 marca 2021 roku.

Głównym tematem dyskusji była sprawa reaktywowania Medalu im. Stefana Banacha. Dzięki działaniom prezydium udało się doprowadzić do zmiany regulaminu, dokładniejsze informacje o tym będą przedstawione w punkcie 4 porządku obrad.

Prezydium ustaliło projekty uchwał w sprawie trybu wprowadzania zmian na liście czasopism naukowych oraz w sprawie stosowania mierników bibliometrycznych, które omawiane będą w punkcie 5 oraz 6 porządku obrad.

Prezydium dyskutowało też o warunkach uprawiania matematyki w Polsce, w szczególności wymieniło poglądy na temat skutków wejścia w życie nowej ustawy. Uznano za stosowne monitorowanie tej sytuacji, w związku z czym wprowadzono punkt 8 porządku obrad.

Dodatkowo prezydium zatwierdziło sprawozdanie z działalności Komitetu Matematyki w roku 2020. W związku z tym, że KM PAN w bieżącej kadencji został stosunkowo niedawno powołany, nie było ono obszerne, jednak zawierało opis wielu czynności formalnych, które zostały podjęte w zeszłym roku, między innymi: ukonstytuowanie się prezydium, wyznaczenie łącznika z Międzynarodową Unią Matematyczną, uzupełnienie składu KM PAN, powołanie komisji czy zaopiniowanie wniosków konferencyjnych o dofinansowania w ramach Działalności Upowszechniającej Naukę.

Ad. 4

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski przedstawił ogólną specyfikację medalu oraz przeczytał wybrane punkty regulaminu. Medal im. Stefana Banacha jest przyznawany indywidualnym osobom przez Prezydium PAN w uznaniu wybitnych zasług dla rozwoju nauk matematycznych. W danym roku kalendarzowym może być przyznany co najwyżej jeden medal, a konkretna osoba może zostać wyróżniona medalem tylko jeden raz. Jest on wręczany przez prezesa bądź jednego z wiceprezesów Polskiej Akademii Nauk. Osoba wyróżniona Medalem proszona jest o wygłoszenie „wykładu Banacha” w Międzynarodowym Centrum Matematycznym w Warszawie.

Prawo do zgłaszania kandydatów mają: członkowie Polskiej Akademii Nauk w liczbie nie mniejszej niż trzech; senat uczelni, rady naukowe instytutów Polskiej Akademii Nauk i innych jednostek naukowo-badawczych uprawnionych do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie nauk matematycznych.

Największą przeszkodę w funkcjonowaniu tej nagrody stanowił punkt dotyczący opiniowania kandydatów. W starej wersji regulaminu było napisane, że „Z upoważnienia Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Komitet Matematyki PAN powołuje na okres kadencji pięcioosobowy Zespół, złożony z osób dotychczas wyróżnionych Medalem.”

Z tego powodu, że dotychczasowy regulamin ograniczał dość mocno możliwy skład powyższego zespołu, nie udało się go powołać w poprzedniej kadencji Komitetu Matematyki. Efektem czego ostatni raz Medal im. S. Banacha przyznano w 2015 roku. Po 2010 roku laureatami zostali: Henryk Iwaniec w 2015 roku, Tomasz Łuczak w 2014 roku oraz Sir William T. Gowers w roku 2011.

Po interwencji Prezydium Komitetu Matematyki sprawą regulaminu nagrody zajęło się Prezydium PAN na posiedzeniu w dniu 19 stycznia 2021 roku. Podczas tego posiedzenia przyjęto uchwałę w sprawie nadania Regulaminu Medalu im. Stefana Banacha i wcześniej przytoczony punkt dotyczący zespołu opiniującego otrzymał następujące brzmienie:

„Z upoważnienia Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Komitet Matematyki PAN powołuje na okres kadencji pięcioosobowy Zespół, złożony z osób dotychczas wyróżnionych Medalem lub będących członkami Polskiej Akademii Nauk.”

Oznacza to, że grono potencjalnych kandydatów do Zespołu zostało poszerzone o członków PAN, co umożliwi powołanie tego ciała w bieżącej kadencji Komitetu, oraz wznowienie procedury przyznawania nagrody.

Następnie prof. Kaczorowski zaprezentował sylwetki proponowanych przez Prezydium Komitetu członków Zespołu, którymi są: prof. prof. Andrzej Białynicki-Birula, Jerzy Kaczorowski, Stanisław Kwapien, Tomasz Łuczak, Feliks Przytycki. Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na uczestnictwo w pracach Zespołu oraz spełniają kryteria zgodnie z nowym Regulaminem Medalu.

Pełny tekst aktualnego regulaminu umieszczony jest na stronie Komitetu Matematyki pod linkiem:

http://km.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=92&Itemid=202&lang=pl

Uchwała Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk z dnia 3 marca 2021 roku nr 4/III21

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk podczas posiedzenia w dniu 3 marca 2021 roku w głosowaniu jawnym przy 39 głosach za, 2 przeciwnych oraz 1 wstrzymującym się, powołał zespół opiniujący kandydatury do Medalu im. Stefana Banacha w składzie:

- 1) prof. Andrzej Białynicki-Birula,
- 2) prof. Jerzy Kaczorowski,
- 3) prof. Stanisław Kwapien,
- 4) prof. Tomasz Łuczak,
- 5) prof. Feliks Przytycki.

Ad. 5

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski poprosił, aby wstęp do dyskusji nad nową listą czasopism naukowych zaprezentowali prof. dr hab. Piotr Biler i prof. dr hab. Stefan Jackowski. Prof. Biler został poproszony o zaprezentowanie zmian jakie zaszły na liście, głównie w postaci czystych danych, natomiast prof. Jackowski przedstawił tło ostatnich wydarzeń związanych z nową listą czasopism naukowych.

Prof. dr hab. Piotr Biler przedstawił różnice między poprzednim a obecnym systemem punktowania czasopism, a także zaprezentował jak wyglądała praca zespołu oceniającego czasopisma naukowe dla dyscypliny naukowej matematyka oraz w jaki sposób zgodnie z prawem powinna zostać ustalona lista punktacji czasopism naukowych. Prof. Biler przypomniał, że Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym z lipca 2018 roku, oraz rozporządzenie Ministra z listopada 2018 roku, były kolejnym krokiem w kierunku zautomatyzowania ewaluacji jednostek naukowych, zawierały one ścisłe kryteria określające czym jest dobre czasopismo naukowe, w którym warto publikować. Poprzednia punktacja oparta była w większym stopniu na opiniach ekspertów i działaniu zespołów w różnych dziedzinach nauki. Obecnie, przy nowym podziale na dyscypliny naukowe, wewnątrz owych dyscyplin czasopisma dzielą się na grupy: najwyżej punktowane 200 punktowe stanowią 3 procent całości; 7 procent stanowią czasopisma za 140 punktów; 15 % za 100 punktów; 25 procent za 70 punktów; 25 procent za 40 i 20 punktów. Zgodnie z powyższymi zarządzeniami dążącymi do automatyzacji dorobku naukowego jednostek jako czasopisma matematyczne określonych zostało około 1600 tytułów. Zespół oceniający skrócił tę listę odrzucając te z nich, które miały bardziej charakter inżynierski czy ekonomiczny. Gdyby było wiele czasopism matematycznych, to jednocześnie, wyliczając procentowo więcej z nich miałyby wysoką ocenę. Matematycy mogą dalej pisać do artykuły do wysoko punktowanych czasopism, które nie zostały sklasyfikowane jako matematyczne, jednak liczba takich artykułów nie może przekraczać 20 % ogółu, aby były uwzględnione w ogólnej ewaluacji jednostki.

Następnie należało wybrać dwa wskaźniki dla czasopism naukowych, jeden występujący w bazie SCOPUS i jeden występujący w Web of Science. Komisja wybrała SJR oraz Article Influence Score, te indeksy oparte są o algorytm page rank, mają one działać uniwersalnie. Następnie zespół mógł w ograniczonym stopniu zaproponować pewne zmiany progów, podnosząc punktację czasopism o dużym prestiżu i wartości, bądź obniżając tym które mają nierówny poziom. Zmiany te nie przekraczały kilku procent czasopism z całej listy. Następnie sprawa była przekazywana do Komisji Ewaluacji Nauki, gdzie ustalana jest ostateczna kolejność i punktacja. Następnie, w zgodzie z przepisami Minister powinien zatwierdzić tę listę.

W lutym 2021 roku pojawił się komunikat Ministerstwa, w którym znajdują się nowe czasopisma i nowa punktacja dla kilkuset tytułów. W przypadku matematyki nie ma bardzo drastycznych zmian, natomiast pojawiły się nowe czasopisma, które od razu mają przyznane 40 punktów, mimo, że wcześniej reguły mówiły, że dany tytuł może przemieścić się na liście o maksymalnie dwa progi. Od razu zareagowała na to Komisja Ewaluacji Nauki (o czym będzie dokładniej wspomniane w wystąpieniu prof. Jackowskiego), pojawiło się pytanie: Kto naprawdę ma oceniać naukę, w szczególności efekt publikacyjny w czasopismach? Czy uczeni potrafiący wskazać ciekawe i wartościowe czasopisma, czy grupa urzędników w Ministerstwie sprawnie obsługujących arkusze Excela? Prof. Piotr Biler stwierdził, że być może też jest to dyskusja zastępcza, w kontekście tego co się chaotycznie dzieje obecnie w Ministerstwie, szczególnie w zakresie finansowania nauki. Czego przykładem może być sprawa Mathematical Reviews, gdzie Ministerstwo od około 20 lat

dofinansowywało zakup prenumeraty, a w tym roku przeciągało decyzję do połowy lutego.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski wyjaśnił, że zgodnie z ustawą do poszczególnych czasopism są przypisane dyscypliny, jeśli jakieś czasopismo jest przypisane do dyscypliny matematyka, to każda opublikowana w nim rzecz będzie zaliczana do matematyki. Komisja Ewaluacji Nauki wprowadziła pojęcie dyscyplin kooperujących i objęła nim wszystkie dyscypliny należące do danej dziedziny. Znaczy to, że jeśli ktoś opublikował artykuł matematyczny przykładowo w piśmie fizycznym, to jest mu on zaliczony domyślnie jako dorobek matematyczny, bez konieczności oceny eksperckiej. Obecnie trwają rozmowy, aby w ramach tego do nauk ścisłych dołączyć nauki inżynierskie. Innym przykładem jest sytuacja, kiedy matematyk opublikuje w czasopiśmie medycznym, wówczas system wymaga, aby taki artykuł został sprawdzony i oceniony przez eksperta.

Konstytucja dla Nauki miała dwa fundamentalne założenia, pierwszym była internacjonalizacja, drugim zobiektywizowaniem tego czym jest nauka. Stąd w obiektywny sposób starano się wyjaśnić pewne zagadnienia. Czasopismem naukowym jest to, co w świecie uchodzi za czasopismo naukowe, czyli znajduje się w Web of Science, SCOPUS czy ERIH+. Stąd wyniknął program wsparcia dla polskich czasopism, aby mogły zostać wprowadzone na listę oraz zostały ukierunkowane na przyjęcie światowych standardów wydawniczych i edytorskich umożliwiających im wejście do międzynarodowego obiegu naukowego, np. przez spełnienie warunków ujęcia ich w międzynarodowych bazach czasopism o największym zasięgu. Dzięki czemu zamknięto uniwersum tego co można uznać za czasopismo naukowe. Prof. Jackowski uważa, że w związku z tym najważniejszą i niedopuszczalną rzeczą jaką zrobił Minister w związku z nową listą czasopism jest wprowadzenie na nią 41 tytułów, które nie spełniają wymagań, aby się na niej znaleźć, ani nie są indeksowane w Web o Science czy SCOPUS, ani w ERIH+, również nie starały się o dofinansowanie w ramach wsparcia dla czasopism. Natomiast to co może znaleźć się w wykazie jest jednoznacznie określone w rozporządzeniu.

Zmiany punktacji na nowej liście czasopism naruszają hierarchię, co wywołało dyskusje i oburzenie. KEN proponując w styczniu nowelizację wykazu czasopism naukowych działał w ramach rozporządzenia o nowelizacji. Co oznacza, że nie ma konieczności powoływania jeszcze raz 43 zespołów eksperckich, zakres decyzji KEN-u przy nowelizacji jest zdecydowanie mniejszy niż przy ustalaniu nowej listy i zmiany są niewielkie. Tymczasem w lutym Minister ogłosił praktycznie nową listę, mimo, że dokonał zmiany na około 300 tytułach (co stanowi 1 % całości) to koncentruje się to w pewnych dyscyplinach i wewnątrz nich ten wpływ jest bez porównania większy.

Prof. Jackowski poinformował, że Komisja Ewaluacji Nauki zareagowała na tę listę bardzo jednoznacznie, sprzeciwiając się łamaniu pierwszego fundamentalnego założenia Konstytucji dla Nauki, czyli internacjonalizacji. Obecny minister neguje fundamenty reformy swojego poprzednika. Reakcją było wydanie oświadczenia, którego jasno wynika, że KEN została zaskoczona publikacją wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, zawierającego pozycje, których Komisja nie procedowała i nie rekomendowała.

Prof. dr hab. Marcin Magdziarz spytał czy dyscypliny kooperujące są już formalnie przyjętą decyzją, czy dopiero są w planach.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski odpowiedział, że nie ma obecnie obowiązującej uchwały mówiącej o dyscyplinach kooperujących w połączeniu z naukami inżynierskimi, więc nie działa to formalnie i do ewaluacji jeszcze może się sporo

zmienić, jednak jego zdaniem będzie to szło w kierunku rozluźnienia kryterium przynależności do dyscypliny.

Prof. dr hab. Piotr Biler dodał, że skoro Minister skupia tak dużo siły na zmianie punktacji czasopism, to czemu nie zajmie się sterowaniem ręcznym ostatecznej listy ewaluowanych jednostek. Zapewniłoby to rok spokoju i świadomości wykonywania dobrej pracy. Tymczasem efekt psychologiczny takiego działania i konieczności zajmowania się punktacją czasopism sprawia, że odsuwane są kwestie tego jak powinna wyglądać nauka, w jaki sposób ma być finansowana i czy ma być zaściankowa, czy globalna.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski odpowiedział, że poruszane są tu głównie sprawy finansów tego, ile kto dostanie pieniędzy. Tymczasem przyczyna zainteresowania Ministra sprawą punktacji nie jest związana tylko z pieniędzmi. Wiceszef resortu edukacji i nauki Włodzimierz Bernacki mówił w lutym, że jeśli nie zostaną wprowadzone zmiany w systemie ewaluacji, to może się okazać, że właściwie trzy ośrodki uniwersyteckie będą miały prawo do tak naprawdę doktoryzowania czy prowadzenia szkół doktorskich w zakresie nauk społecznych, a zmiany w wykazie czasopism punktowanych wprowadzone w lutym mają prowadzić do tego, aby było jak najmniej przypadków utraty posiadanych uprawnień przez uczelnie. Minister mógłby ręcznie podwyższyć kategorie (do nadawania stopni naukowych potrzebna jest obecnie B+), ale wymagałoby to zmiany jednostek referencyjnych, które proponuje KEN, jednocześnie zmieniając jednostkę referencyjną a nie zmieniając punktacji, nie wiadomo jakie jeszcze jednostki otrzymałyby prawa do nadawania stopni.

Prof. dr hab. Jerzy Zabczyk zadał pytanie czy działania dotyczące zmiany punktacji na liście czasopism przez Ministra było działaniem bezprawnym?

Prof. Jackowski odpowiedział, że owszem naruszono prawo, a opinia ta jest oparta m.in. na:

- Uchwale nr 01/2021 Komitetu Nauk Prawnych PAN z dnia 15 lutego 2021 roku (dot. wykazu i punktacji czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych)

- Stanowisku Nr 30/2021 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie najnowszego wykazu czasopism

Ewidentnym naruszeniem prawa jest umieszczenie na liście czasopism, które nie znajdują się w bazach SCOPUS, Web of Science, ERIH+, ani nie starały się o dofinansowanie w ramach wsparcia dla czasopism, gdyż w tej kwestii rozporządzenie definiowało dokładnie co się może znaleźć w wykazie czasopism. Dodatkowo stosując zasadę, że władza może robić wszystko na co jej prawo pozwala, również za niewłaściwe można uznać podniesienie na liście czasopism o więcej niż dwa progi, jednak ta sytuacja nie jest aż tak jednoznaczna.

Druga wypowiedź prof. Zabczyka związana była z jego wrażeniem, że przeciwko internacjonalizacji nauki występuje Wydział I PAN Nauk Humanistycznych i Społecznych, gdyż ekonomia czy socjologia mają niewielkie uznanie za granicą. Dodatkowo humaniści uważają, że pewne dziedziny nie nadają się do internacjonalizacji.

Prof. Karol Palka zadał pytanie jaki jest spodziewany dalszy rozwój sytuacji, co środowisko może zrobić konstruktywnego, aby coś zmienić? Zdaniem dr. hab. Palki dobrym rozwiązaniem wydaje się zaproponowanie konkretnych zmian oraz standardów środowiska i szukanie wsparcia w większej liczbie jednostek naukowych,

KRASPie, czy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Obserwuje się wiele reakcji pojedynczych instytucji, z których wydaje się nic nie wynikać. Jeśli nie będzie skoordynowanego działania środowiska w tej kwestii, to nie uda się nic osiągnąć. Drugą sprawą jest to, że takie konstruowanie list, w tym sztuczne podnoszenie punktacji słabych czasopism spowoduje, że więcej słabych naukowców będzie honorowanych kolejnymi stopniami i tytułami, co będzie jeszcze bardziej szkodzić jakości nauki.

Prof. Jackowski odpowiedział, że bardzo trudne jest powstrzymanie władzy od łamania prawa i nie dysponuje on narzędziami wykonawczymi. Konieczna jest presja, która obecnie jest wywierana na Ministerstwo. Dodatkowo całe grono osób reprezentujących środowisko poprosiło o spotkanie z Ministrem.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski dodał, że milczenie i brak reakcji jest cichą zgodą, więc nie wolno milczeć.

Prof. dr hab. Piotr Biler poparł obu przedmówców, mówiąc, że zgadzając się obecnie na takie naruszenie prawa, w przyszłości będzie można się spodziewać gorszych praktyk dotyczących m.in. finansowania nauki, dlatego należy protestować.

Członkowie Komitetu Matematyki otrzymali drogą mailową, przed posiedzeniem proponowaną treść oświadczenia w powyżej sprawie przygotowane przez Prezydium Komitetu PAN.

Profesor Kaczorowski odczytał treść oświadczenia i poprosił o dyskusję w tej sprawie, zaznaczając, że jest to projekt.

Oświadczenie Komitetu Matematyki PAN z dnia 3 marca 2021 r. w sprawie trybu wprowadzania zmian na liście czasopism naukowych

Komitet Matematyki PAN dołącza się do stanowczych głosów protestu przeciw zmianom zasad punktowania czasopism w trakcie okresu podlegającego ewaluacji dorobku naukowego jednostek wyrażonych między innymi we wspólnym oświadczeniu Prezesa PAN oraz przewodniczących KRASP i KRPUZ z dnia 16 lutego 2021 oraz oświadczeniach Komisji Ewaluacji Nauki z dnia 11 lutego 2021, a także Zarządu Towarzystwa Naukowego Warszawskiego z dnia 16 lutego 2021.

Zmiany te są pogwałceniem zasad prawa ujętych w Konstytucji dla Nauki i związanych z nią przepisach. Ponadto ich tryb wprowadzania (komunikatami MEiN z 9 i 18 lutego 2021 r.) świadczy o kolejnych chaotycznych działaniach mających zastąpić spójną politykę naukową, która ma prowadzić do racjonalnego finansowania szkolnictwa wyższego i eliminowania zbędnej biurokracji, doraźnymi komunikatami zmieniającymi losowo zasady działania jednostek edukacyjnych i naukowych.

Prof. Stefan Jackowski jako członek KEN-u podziękował za tę inicjatywę, oraz zgłosił drobne uwagi:

- Zdanie „racjonalnego finansowania szkolnictwa wyższego” powinno brzmieć „racjonalnego finansowania nauki i szkolnictwa wyższego”.
- Warto wspomnieć o stanowiskach innych komitetów, w szczególności Komitetu Nauk Prawnych i Prezydium KRASP czy Akademii Młodych Uczonych.
- Oświadczenie wydane przez Prezesa PAN wydaje się być najbardziej nijakie z wszystkich wydanych oświadczeń i może warto je zastąpić tymi bardziej merytorycznymi.
- Stwierdzenie, że zmiany są chaotyczne jest w odczuciu prof. Jackowskiego nieprawdziwe, gdyż jest to zmiana polityki państwa, a nie chaotyczne zmiany.

Prof. Biler w odniesieniu do ostatniego punktu wypowiedzi poprzednika wyjaśnił, że stwierdzenie chaotyczne odnosić się miało do tego, że wydawanie rozporządzenia, które za tydzień jest zmieniane kolejnym rozporządzeniem, to wprowadzanie chaosu, nawet jeśli to idzie w konkretnym kierunku.

Prof. Grzegorz Gabor przychylił się do wypowiedzi prof. Jackowskiego, zaznaczając, że unikałby stwierdzenia, że działania są chaotyczne czy losowe, gdyż mogą mieć podłoże interesu kogoś i dla drugiej strony mogą nie być wcale ani chaotyczne, ani losowe. Zamiast tego stwierdzenia prof. Gabor zaproponował następujące: Zmiany te są pogwałceniem zasad prawa ujętych w Konstytucji dla Nauki i związanych z nią przepisach i stoją w sprzeczności z przyjętą spójną polityką naukową, mającą prowadzić do racjonalnego finansowania nauki i szkolnictwa wyższego.

Prof. dr hab. Aleksander Błaszczuk poparł dodanie w oświadczeniu stanowiska Komitetu Nauk Prawnych, ze względu na ich kompetencje.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski stwierdził, że gdyby Komitet był w stanie zgłosować jednomyślnie nad oświadczeniem, to warto dopisać to słowo w jego treści, gdyż ma swoją, dużą wagę.

Prof. dr hab. Jerzy Zabczyk poprosił o doprecyzowanie pierwszego proponowanego zdania oświadczenia – co dokładnie Komitet zarzuca i czy protestuje przeciw zmianie zasad, jak wynika z tekstu oświadczenia.

Dr hab. Karol Palka poparł ten głos, twierdząc, że nikt nie protestował przeciwko zmianie zasad. Zasady zostały złamane, protestowano przeciwko arbitralnym zmianom w punktacji dokonanych przez Ministerstwo. Zaproponował, aby początkowe zdanie otrzymało brzmienie: Komitet Matematyki PAN dołącza się do stanowczych głosów protestu przeciw arbitralnym zmianom (łamającym prawo – uzupełnienie przez prof. Zbigniewa Błockiego) w punktacji czasopism naukowych dokonanych przez MEiN.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski poparł głosy poprzedników.

Dr hab. Karol Palka zgłosił propozycję, aby dopracować tekst po posiedzeniu Komitetu Matematyki i głosować nad nim online.

Po zebraniu wszystkich głosów przedstawionych w czasie posiedzenia, prof. Jerzy Kaczorowski zaproponował, że Prezydium Komitetu na ich podstawie naniesie poprawki w treści oświadczenia KM PAN w sprawie trybu wprowadzania zmian na liście czasopism naukowych, oraz możliwie szybko zostanie uruchomione głosowanie w sprawie akceptacji dokumentu.

Ad. 6

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski, poinformował, że punkt ten jest pokłosiem dyskusji z poprzedniego posiedzenia Komitetu Matematyki PAN. Poruszone wówczas były dwa główne wątki: pierwszy dotyczył stosowania bibliometrii przy ocenie działalności matematyków, drugi dotyczył konkretnej punktacji czasopism. W przypadku tego pierwszego zdanie członków Komitetu Matematyki było spójne, w związku z powyższym prof. Kaczorowski zaproponował przegłosowanie tekstu stanowiska KM PAN w sprawie stosowania mierników bibliometrycznych, które następnie odczytał.

Członkowie Komitetu Matematyki otrzymali drogą mailową, przed posiedzeniem przygotowaną przez Prezydium Komitetu PAN proponowaną treść Stanowiska Komitetu Matematyki PAN.

Stanowisko Komitetu Matematyki PAN w sprawie stosowania mierników bibliometrycznych

Mierniki bibliometryczne czasopism od kilkunastu lat są stosowane coraz powszechniej jako element oceny parametrycznej jednostek naukowych, a obecnie - dyscyplin nauki w uczelniach i samodzielnych instytutach badawczych. Komitet Matematyki PAN uważa za rzecz konieczną zajęcie stanowiska w tej sprawie i powtórzenie z pełnym przekonaniem głosów, jednoznacznie wyrażanych przez środowisko matematyczne w następujących dokumentach:

* Uchwała Zarządu Głównego PTM z 17 grudnia 2011 roku,

* Apel Komitetu Matematyki PAN do dziekanów, dyrektorów instytutów i całego środowiska matematycznego z 26 listopada 2014 roku

Oba dokumenty precyzyjnie mówią, dlaczego stosowanie metod bibliometrycznych wymaga ostrożności i nie może być jedynym miernikiem jakości osiągnięć naukowych w matematyce. W szczególności:

1. Jest rzeczą niewłaściwą stosowanie mierników bibliometrycznych do klasyfikowania osiągnięć naukowych pojedynczych osób, a nawet całych specjalności w obrębie matematyki. Ocena osiągnięć naukowych pojedynczych osób musi być merytoryczna;
2. Rankingi czasopism matematycznych muszą być wiarygodne dla środowiska i oparte o takie mierniki, które są możliwie odporne na manipulację. Przykładem takiego miernika jest AIS (Article Influence Score), skonstruowany na podstawie ważonej liczby cytowań. Na wskaźniku AIS opiera się w zasadniczym stopniu ministerialny wykaz czasopism punktowanych w dyscyplinie matematyka.

Prof. Kaczorowski objaśnił, że istotne jest uchwalenie tego stanowiska. Opiera się ono o dwa dokumenty (z roku 2011 i 2014), które są w dalszym ciągu aktualne i cały czas są problemy ze sprawami w nich poruszonymi, szczególnie przy ocenie dorobku poszczególnych osób przy pomocy mierników bibliometrycznych. Następnie prof. Kaczorowski otworzył dyskusję.

Prof. dr hab. Jerzy Zabczyk poparł potrzebę uchwalenia takiego stanowiska, zaznaczając jednak, że jego zdaniem, lepiej by brzmiało inne sformułowanie punktu pierwszego, gdyż często stosuje się w recenzjach mierniki bibliometryczne i bierze się je pod uwagę.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski poinformował, że ideą tego punktu, było to aby oceniać osiągnięcia na podstawie ich rzeczywistej wartości, a nie wartości punktowej czasopisma w jakim zostało opublikowane. Oraz że NCN przy ocenie wniosków stara się unikać bibliometrii.

Prof. dr hab. Zbigniew Błocki Dyrektor Narodowego Centrum Nauki objaśnił, że NCN rzeczywiście zrezygnował z podawania bibliometrii przy wnioskach, a także, że w październiku 2018 roku NCN podpisało deklarację San Francisco Declaration on Research Assessment – DORA. Deklaracja dotyczy sposobu oceniania jakości badań naukowych m.in. przez podmioty finansujące naukę, czasopisma oraz jednostki naukowe. Podstawowym postulatem sformułowanym w deklaracji jest ocena jakości pracy naukowców na podstawie kryteriów merytorycznych, a nie ilościowych. Zdaniem sygnatariuszy deklaracji, badaczy powinno się oceniać przede wszystkim przez pryzmat oryginalności ich osiągnięć oraz wpływu na rozwój dziedziny, nie zaś

wyłącznie z użyciem wskaźników bibliometrycznych, takich jak np. Impact Factor. Kryteria merytoryczne powinny być stosowane zarówno w procesie przyznawania środków na prace badawcze, jak i przy okazji decydowania o awansie naukowców.

Prof. dr hab. Adam Skalski sprostował, że ideą Prezydium Komitetu Matematyki przy tworzeniu tekstu stanowiska nie było to by całkowicie zrezygnować z bibliometrii, tylko aby uniknąć oceniania dorobku naukowca przez ilość punktów jakie zebrał.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski oświadczył, że zgadza się z proponowanym stanowiskiem KM PAN, lecz ponadto Komitet Matematyki mógłby spróbować określić w jaki sposób powinno się oceniać dorobek matematyków i jego zdaniem w recenzjach nie powinno się nawet podawać liczby cytowań, zamiast tego powinien znajdować się merytorycznie wskazany wpływ badań na inne badania.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski sprostował, że punkt drugi dotyczy rankingu czasopism, natomiast punkt pierwszy oceny indywidualnej i mówi on jasno, że jest rzeczą niewłaściwą stosowanie mierników bibliometrycznych do klasyfikowania osiągnięć naukowych pojedynczych osób. Ten punkt jest wyraźnym wypowiedzeniem się za merytoryczną oceną.

Prof. dr hab. Zbigniew Błocki poinformował, że nie do końca się zgadza z opinią prof. Jackowskiego, aby w zupełności wykluczyć informację o cytowaniach z recenzji. Recenzja powinna być możliwie merytoryczna, ale ta informacja również może być przydatna. Drugą sprawą, którą poruszył prof. Błocki, było to, że miernik AIS (Article Influence Score) powinien być promowany przez matematyków, gdyż on o wiele lepiej oddaje rzeczywistą wartość niż sam Impact Factor.

Prof. dr hab. Jacek Mięksiz zasugerował, aby zastanowić się do kogo adresowane ma być stanowisko Komitetu Matematyki PAN, a także, aby spróbować zawrzeć w nim bardziej konstruktywne wskazówki dotyczące tego, jak należy oceniać prace matematyczne.

Prof. dr hab. Jerzy Motyl zwrócił uwagę, że w proponowanej treści oświadczenia znajduje się zdanie:

Jest rzeczą niewłaściwą stosowanie mierników bibliometrycznych do klasyfikowania osiągnięć naukowych.

Tymczasem w Apelu Komitetu Matematyki PAN do dziekanów, dyrektorów instytutów i całego środowiska matematycznego z 26 listopada 2014 roku, na które Komitet ma się obecnie powoływać jest zdanie wykluczające to powyższe, o treści:

Komitet Matematyki apeluje do wszystkich kierowników jednostek naukowych, aby przy ocenie pracowników opierali się głównie na merytorycznych recenzjach specjalistów, a wszelkiego rodzaju wskaźniki bibliometryczne traktowali jako narzędzia pomocnicze.

Następnie prof. Motyl zapytał, czy celem Komitetu jest podtrzymanie stanowiska z 2014 roku, czy zmiana go na te zaprezentowane w proponowanej wersji oświadczenia. Bibliometria jest już mocno zakorzeniona i czasem bywa przydatna, dlatego może lepiej zastanowić się nad zmianą tego sformułowania bardziej w duchu stanowiska z 2014 roku.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski podziękował za dyskusję i poinformował, że dokument zostanie dopracowany i uzupełniony a do głosowania w tej sprawie KM PAN wróci w pierwszym możliwym terminie.

Ad. 7

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski przypomniał, że na ostatnim posiedzeniu powołana została Komisja Zastosowań Matematyki, jednak sprawę przyjęcia jej planu działania w bieżącej kadencji przełożono na to posiedzenie.

Prof. dr hab. Ryszard Rudnicki, przewodniczący Komisji Zastosowań Matematyki przypomniał powołany na poprzednim posiedzeniu Komitetu skał Komisji:

- 1) Prof. dr hab. Ryszard Rudnicki - Instytut Matematyczny PAN – Członek KM – Przewodniczący Komisji
- 2) Prof. dr hab. Piotr Biler – Uniwersytet Wrocławski – Członek KM
- 3) Prof. dr hab. Jacek Romuald Jakubowski - Uniwersytet Warszawski – Członek KM
- 4) Prof. dr hab. Mirosław Lachowicz – Uniwersytet Warszawski – Członek KM
- 5) Prof. dr hab. Marcin Magdziarz – Politechnika Wrocławska – Członek KM
- 6) Prof. dr hab. Jacek Mięksisz – Uniwersytet Warszawski – Członek KM
- 7) Dr hab. Jan Poleszczuk - Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęczza PAN – Członek KM
- 8) Prof. dr hab. Maciej Sablik – Uniwersytet Śląski – Członek KM
- 9) Prof. dr hab. Łukasz Stettner – Instytut Matematyczny PAN – Członek KM
- 10) Prof. dr hab. Adam Doliwa - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – Członek KM

Komisja Zastosowań spotkała się 2 grudnia 2020 za pomocą wideokonferencji na platformie Zoom. Zebranie Komisji poprzedziła dyskusja na temat planu pracy Komisji przy użyciu poczty elektronicznej. Dyskusja była kontynuowana również po posiedzeniu. W czasie posiedzenia Komisja ustaliła następujący plan pracy:

1. Punktacja czasopism naukowych związanych z zastosowaniami matematyki.
2. Nauczanie matematyki i przedmiotów pokrewnych na studiach z matematyki stosowanej i na innych kierunkach studiów.
3. Podniesienie rangi zastosowań matematyki jako kierunku nauczania i badań naukowych.
4. Relacje między matematyką stosowaną, a informatyką i statystyką.
5. Współpraca Komisji Zastosowań z Konferencją Zastosowań.

Zdaniem Komisji punktacja czasopism poświęconych zastosowaniom matematyki jest znacznie zaniżona w stosunku do innych czasopism. W czasopismach przypisanych do wielu dyscyplin, a w których metody matematyczne odgrywają główną rolę, matematyka powinna być wskazana jako dyscyplina wiodąca. Nie znane są mechanizmy dotyczące ewaluacji prac zamieszczonych w czasopismach spoza listy i czy można się odwoływać od decyzji odmownej. W punkcie 2 Komisja proponuje wymianę poglądów na temat programów nauczania, poszerzenia przykładów zastosowań w tradycyjnych kursach matematyki i przykłady dobrych praktyk. Ma zamiar podnosić rangę zastosowań poprzez podawanie przykłady realnych zastosowań i współpracy interdyscyplinarnej. Punkt 4 skupić się ma na koordynacji między zastosowaniami matematyki, a informatyką i statystyką, jak również nad aspektami obliczeniowymi we współczesnej nauce. Komisja będzie starała się propagować coroczną Konferencję Zastosowań Matematyki i poszerzać jej program.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski otworzył dyskusję:

Prof. dr hab. Feliks Przytycki zwrócił uwagę, że Informatyka jest obecnie zupełnie odrębną dyscypliną obok matematyki umieszczoną w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, a nie jak przy poprzedniej klasyfikacji (obowiązującej w latach 2011-2018) kiedy była zaliczana wraz z matematyką do dziedziny nauk matematycznych.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski wyraził opinię, że przedstawiony plan pracy utwierdza go w przekonaniu, że powoływanie Komisji jest bezcelowe, argumentując, że nie ma powodu, aby Komitet Matematyki posiadał Komisję zajmującą się punktacją czasopism pod kątem tych dotyczących zastosowań matematyki. Lepszym rozwiązaniem wydaje się powołanie zespołu zajmującego się monitorowaniem listy czasopism ogółem i oceniającego ją w sposób obiektywny dla całej matematyki. Drugim powodem, który wymienił prof. Jackowski jest współpraca Komisji z coroczną Konferencją Zastosowań Matematyki, gdyż niewłaściwe wydaje się, aby Komitet miał specjalny organ zajmujący się promowaniem jednej Konferencji. Zdaniem prof. Jackowskiego Komisje powinny w szczególności w sposób przyglądać się konkretnym zagadnieniom i proponować członkom Komitetu Matematyki związane z nimi treści uchwał.

Prof. dr hab. Ryszard Rudnicki w odpowiedzi na opinię prof. Jackowskiego objaśnił, że Komitet Matematyki powołuje radę programową Konferencji Zastosowań Matematyki, więc ma ona ściśle powiązania z KM PAN, drugą kwestią jest to, że zawsze podczas Konferencji odbywają się otwarte posiedzenia Komisji Zastosowań Matematyki, podczas których omawiane są aktualne problemy. W związku z czym nie ma żadnej sprzeczności z rolą Komitetu Matematyki.

W odniesieniu do punktu dotyczącego relacji między matematyką, informatyką a statystyką prof. Rudnicki dodał, że historycznie informatyka teoretyczna była częścią matematyki stosowanej, oddzieliła się ona dopiero niedawno, bardzo istotne jest omówienie zasad korelacji między tymi dziedzinami. Ponadto w wykazie czasopism punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się 31 tysięcy tytułów, z czego w około 7 tysięcy nastąpiły zmiany w rankingu, zdaniem prof. Rudnickiego warto się sytuacji przyjrzeć i dyskutować na ten temat.

Prof. Jackowski dodał, że dyskusja jest jak najbardziej wskazana, lecz o punktacji czasopism należy rozmawiać w kontekście wszystkich czasopism matematycznych, nie tylko tych wyróżnionych w ramach działania jednej komisji.

Prof. dr hab. Jacek Miękiś powiedział, że matematyka zmienia się w sposób znaczny, m.in. poprzez rozwój informatyki. Inną jest też metodologia matematyki stosowanej. To jest w pewnym sensie inny rodzaj działalności, całe spektrum matematyki stosowanej, od motywacji do rzeczywistych zastosowań. Zdaniem prof. Miękiśa działanie Komisji Zastosowań Matematyki jest bardzo ważne, gdyż dotyczy przyszłości matematyki. W tym niezwykle istotną sprawą jest zastanowienie się jak zatrzymać w kraju młodych ludzi, którzy wyjeżdżają za granicę zajmować się matematyką stosowaną.

Prof. dr hab. Piotr Oprocha stwierdził, że głównym działaniem KZM nie powinna być sprawa punktacji czasopism, jednak popierając głos poprzednika również twierdzi, że jest to bardzo ważna Komisja i dużo jest problemów, które zaczynają się pojawiać a niewiele się o nich mówi, przykładowo potrzebna jest dyskusja w sprawie studiów z matematyki stosowanej, zastanowienie się jak takie studia powinny wyglądać i jak powinny być powiązane z naukami technicznymi.

Prof. dr hab. Tomasz Szemberg wyraził zniechęcenie faktem, że już drugie posiedzenie prof. Rudnicki znajduje się pod ogniem krytyki. Członkowie Komisji Zastosowań Matematyki, to grupa ludzi, która wyraziła chęć do wykonywania w ramach Komitetu konkretnej pracy i należy im to umożliwić. Prof. Szemberg, powiedział, że można popierać czystą matematykę w tradycyjnej formie, dokonywaną za pomocą kartki i ołówka, ale jest to płynięcie pod prąd i działanie wbrew internacjonalizacji. Gospodarki mają zapotrzebowanie na matematykę stosowaną do medycznych, biologicznych czy technicznych rozwiązań, jeśli nie pozwoli się działać matematykom, aby mogli się wykazywać w tych przestrzeniach to matematyka zostanie hermetyczną dziedziną, która można zostać uznana za nieprzydatną w kwestii działania polskiej gospodarki. Prof. Szemberg stanowczo poparł działanie Komisji i jej zaproponowany plan działań.

Prof. dr hab. Waław Marzantowicz oznajmił, że sprawy zastosowań matematyki zawsze były dla niego istotne. Jednak podziela zdanie prof. Jackowskiego, że przedstawiony pięciopunktowy plan wprowadza pewną asymetrię w działaniu Komitetu Matematyki. Prof. Marzantowicz zasugerował, aby każda Komisja działająca przy KM PAN pod koniec swojej kadencji prezentowała co udało się jej w ciągu czterech lat działania osiągnąć.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski odpowiedział, że co roku Prezydium zdaje sprawozdanie z działalności Komitetu do Akademii i w nim zamieszczane są również podsumowania z prac wszystkich komisji napisane przez ich przewodniczących. Ponadto Komitet jest organem opiniodawczym, zrzeszającym całe środowisko i poruszającym ważne tematy, jednak niedysponującym żadnymi organami wykonawczymi.

Prof. dr hab. Jerzy Zabczyk nadmienił, że matematycy uważają, że związek matematyki z innymi dziedzinami jest niezwykle ważny, tak samo jak ważna jest kwestia dydaktyki i sposobu nauczania matematyki. W związku z czym działanie Komisji Dydaktyki oraz Komisji Zastosowań Matematyki przy Komitecie jest bardzo istotne i potrzebne.

Prof. dr hab. Jan Mielniczuk poparł głos prof. Miękiszki i dodał, że dyskusja dotycząca relacji między matematyką, informatyką i statystyką jest niezaprzeczalnie potrzebna i znacząco wpływa na klasyfikację czasopism. Dużo tytułów znajduje się na pograniczu dyscyplin i gdyby poddać ocenie czasopisma informatyczne nie widząc ich tytułów, to prawdopodobnie część z nich zakwalifikowana zostałaby do matematyki. Pewną aberracją jest też to, że niemal wszystkie czasopisma mające w tytule słowo: „statystyka”, są niejako z miejsca klasyfikowane jako matematyczne. Powinno być to przedmiotem dyskusji Komisji. Na koniec prof. Mielniczuk dodał, że wspomniany temat i działalność komisji jest bardzo istotna.

Prof. dr hab. Stefan Jackowski dodał, że lista czasopism powinna zostać zmieniona zgodnie z projektem Komisji Ewaluacji Nauki, która 14 stycznia zaproponowała dodanie do listy 890 czasopism, które pojawiły się w Web of Sciences lub SCOPUS, wraz z sugerowaną punktacją dla nich, 69 czasopism dodanych do bazy ERIH+ oraz zmianę punktacji 40 tytułów spowodowaną tym, że przeszły z jednej bazy do innej. Łącznie KEN rekomendował dodanie 959 czasopism i zmianę punktacji dla 40 czasopism. Ponadto Minister dodał powyższych około 300 własnych zmian.

Prof. Rudnicki sprostował, że Komisja chce się opierać nie tylko zmianach wprowadzanych w ciągu ostatnich miesięcy, lecz na wszystkich zmianach jakie wynikają z nowej reformy i nowych zasadach tworzenia list czasopism naukowych.

Prof. Jackowski dodał, że analiza reformy, oraz tego co się stało w czasopiśmie matematycznych jest niezwykle ważnym do zbadania problemem i jest to dobry temat dla pracy Komitetu, ale powinno się nad tym pochylić w kontekście ogólnym, nie tylko zastosowań matematyki. Zdaniem prof. Jackowskiego Komisje powinny działać na potrzeby KM PAN, ich rola powinna być służebna wobec Komitetu i wzbogacać jego prace.

Prof. dr hab. Marcin Magdziarz odniósł się do punktu 2 zaproponowanego planu pracy Komisji Zastosowań Matematyki: „Nauczanie matematyki i przedmiotów pokrewnych na studiach z matematyki stosowanej i na innych kierunkach studiów”. Kierunki studiów w Polsce dotyczące matematyki to w zdecydowanej większości matematyka oraz matematyka stosowana. Matematyka stosowana jest bardzo ważnym elementem krajobrazu całej matematyki w kraju, gdyż kierunki stosowane przyciągają lepszych studentów niż kierunki z matematyki teoretycznej, co jest istotne szczególnie dla mniejszych uczelni. O ile jasne jest, jak powinien wyglądać bardzo dobry program nauczania z matematyki teoretycznej, to w przypadku matematyki stosowanej nie ma takich wzorców. Nie ma wytycznych jakie powinny być proporcje w poszczególnych przedmiotach, ile powinno być teorii, aby środowisko nie miało wątpliwości, że kierunek ten szkoli matematyków. Jednak nie jest to proste, bo część kursów musi mieć charakter aplikacyjny. Chociażby z powodu tego punktu wspomniany plan jest bardzo istotny, gdyż opracowanie dobrych wzorców programów nauczania z matematyki stosowanej, będzie bardzo dużym osiągnięciem, ważnym dla rozwoju całej matematyki.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski dodał na zakończenie dyskusji, że nie traktuje wymienionego przez prof. Rudnickiego pięciopunktowego planu jako ścisłych wytycznych, tylko jako zagadnień, które będą w centrum uwagi Komisji Zastosowań Matematyki w trakcie bieżącej kadencji. Prof. Kaczorowski poprosił o zagłosowanie w sprawie akceptacji planu działań Komisji Zastosowań Matematyki.

Uchwała Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk z dnia 3 marca 2021 roku nr 7/III21

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk podczas posiedzenia w dniu 3 marca 2021 roku w głosowaniu tajnym przy 29 głosach za, 4 przeciwnych oraz 8 wstrzymujących się zaakceptował plan działań Komisji Zastosowań Matematyki.

Ad. 8

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski poinformował, że środowisko matematyczne odczuwa, że funkcjonuje w okresie wielu zmian. Pojawiła się nowa ustawa, która powoduje wiele skrajnych opinii i postulatów. Idea jest taka, aby wsłuchać się w głos środowiska i rozpoznać jakie jest dominujące przekonanie, czy zmierza się w dobrym kierunku, czy wręcz przeciwnie. Stąd pomysł, aby zacząć monitorować nastroje i opinie środowiska matematycznego. Jest to wspólna inicjatywa PTM i KM PAN.

Prof. dr hab. Jacek Mięksisz, Prezes PTM podziękował za zaproszenie do współpracy, oraz poinformował, że podczas ostatniego zebrania Zarządu Głównego PTM również poruszana była ta kwestia. Podczas zebrania pojawiały się głosy, że być może jest

jeszcze za wcześnie na zbieranie opinii, gdyż ciężko oceniać jeszcze niektóre aspekty nowej ustawy (np. funkcjonowanie szkół doktorskich). PTM zdecydowanie popiera wspólną pracę z Komitetem Matematyki, mającą na celu zbierania opinii i monitorowaniem sytuacji. Pierwszym krokiem powinno być zebranie danych liczbowych od dyrektorów i dziekanów jednostek naukowych, a także członków PTM, co ułatwi ułożenie dobrej ankiety. Stworzenie ankiety, która będzie wartościowa to dość długi i skomplikowany proces, powinna ona być oparta o fakty a także odpowiednie zapisy ustawy.

Prof. dr hab. Piotr Oprocha przedstawił prezentację zatytułowaną: Wpływ zmian ustawowych na warunki uprawiania nauk matematycznych w Polsce. Na wstępie prof. Oprocha zaprezentował oraz objaśnił umieszczone na stronie konstytucjadlanauki.gov.pl założenia nowelizacji przepisów, które zakładają doskonalenie Polskiej Nauki poprzez:

- nowy model skutecznego zarządzania uczelniami,
- zwiększenie finansów na naukę i szkolnictwo wyższe,
- zrównoważony rozwój szkolnictwa wyższego w Polsce,
- zmiana modelu kształcenia doktorów,
- nowe ścieżki kariery akademickiej,
- łączenie potencjału dyscyplin naukowych.

1.10. 2018 roku weszła w życie ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wraz z współtowarzyszącą ustawą Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, nowe przepisy funkcjonują już od ponad dwóch lat. Prezydium KM PAN zaczęło rozważać, czy to nie jest właściwa pora, aby przyglądać się skutkom nowej ustawy i zastanowić czy wspomniane wyżej założenia choć w części pokrywają się z rzeczywistością. Prezydium ustaliło wstępną listę zagadnień i kierunków nad którą należy się pochylić i uzyskać na nie odpowiedzi środowiska:

1. Czy powstanie szkół doktorskich miało wpływ na ograniczenie liczby doktorantów w dyscyplinie matematyka w Państwa jednostce? Czy zmiany wpłynęły w jakiś sposób (pozytywnie/negatywnie) na proces uzyskiwania doktoratu z matematyki?
2. Czy w Państwa ocenie zmiany ustawowe wymuszają wyższy poziom naukowy stopni i tytułu? Czy procedura habilitacji/profesury zmieniła się na lepszą/gorszą? Jak wygląda system awansów naukowych w Państwa jednostce?
3. Czy uprawianie matematyki w Państwa jednostce odbywa się w ramach wydziału/instytutu, czy też dyscyplina łączy matematyków z kilku różnych wydziałów? Czy matematycy prowadzą badania w matematyce czy też zostali przyporządkowani do innych dyscyplin (informatyka, fizyka itp.)?
4. Czy na uczelni funkcjonuje finansowy system motywacyjny (nagrody/dodatki). O jakie kryteria jest oparty (ministerialną punktację czasopism; ocenę komisji itp.)? Czy osiągnięcia w matematyce są oceniane osobno czy razem z innymi dyscyplinami (jeśli tak to z jakimi)?
5. Czy poziom/sposób finansowania badań matematycznych uległ zmianie? Jeśli tak to w jaki sposób? Czy dostęp do finansowania badań matematycznych w Państwa jednostce jest teraz prostszy/trudniejszy?
6. Czy zmiany ustawowe wpłynęły w jakiś sposób na kształcenie w zakresie matematyki? Czy zaobserwowali Państwo poprawę jakości kształcenia?

7. Czy jakieś kwestie związane z nową ustawą szczególnie wymagają szerszej dyskusji w kontekście uprawiania matematyki?

Wymienione kierunki rozważań są otwartą propozycją, należy się zastanowić nad tym jakie jeszcze kwestie powinien Komitet poruszyć w tej sprawie. Dodatkowo zastanowić się należy nad:

- Formą i treścią ankiety, jej konstrukcją oraz zakresem. Czy ma być to jedna skierowana do wszystkich, czy mieć zmodyfikowaną formę zależnie od respondentów, a także czy ma się składać z jednego czy kilku etapów.
- Listą respondentów, nad tym w jak szerokim zakresie rozsyłać ankietę, czy ma być bardziej skierowana do członków KM PAN i PTM, czy władz dziekańskich.
- Jaki byłby optymalny czas uruchomienia ankiety, czy bieżący rok, czy może przyszły, już po ewaluacji.
- Kto powinien się zająć przygotowaniem i opracowaniem formy ankiety oraz pytań, czy należy powołać specjalny zespół do tego celu.
- W jaki sposób sformułowany powinien być raport, kto będzie jego docelowym odbiorcą.

Prof. Jerzy Kaczorowski poprosił o dyskusję oraz komentarze.

Prof. Jacek Mięgisz wraził opinię, że ankieta powinna być przeprowadzana wieloetapowo, najpierw poprzez zbieranie odczuć matematyków np. członków PTM, oraz danych od władz dziekańskich. Potem, poprzez zebranie odpowiednich zapisów ustawy i zaznaczenie różnic jakie nowa ustawa wprowadza. Pierwszy etap powinien odbyć się jeszcze w tym roku i na podstawie zebranych danych można będzie utworzyć rzeczywistą ankietę w finalnej formie.

Prof. Jerzy Kaczorowski poparł głos prof. Mięgisza, dodając, że jest to dopiero początek drogi i definiuje się obszary, których powinna dotyczyć ankieta. Zagadnienia przedstawione przez prof. Oprochę były skutkiem dyskusji Prezydium KM PAN, ale na pewno są jeszcze inne zagadnienia, o które warto zapytać. Pierwszym etapem tworzenia ankiety powinno być ustalenie katalogu problemów, które powinny zostać uwzględnione. Prof. Kaczorowski zwrócił się do członków Komitetu z prośbą o pomoc w ustaleniu takiego katalogu.

Prof. Stefan Jackowski dodał, że niezwykle ważną sprawą jest nauczanie przedmiotów matematycznych na niematematycznych kierunkach studiów. Ustawa wprowadza w tym kierunku fundamentalną zmianę, która mówi, że studia na każdym kierunku uczelnia prowadzi jako całość, w poprzedniej ustawie studia na danym kierunku prowadziła jednostka organizacyjna. Nowe przepisy dają matematykom silniejszą pozycję, aby uczyć matematyki na innych kierunkach, a zapotrzebowanie dydaktyczne przekłada się na możliwości zatrudniania matematyków. Sprawa wydaje się bardzo istotna i należałoby zbadać czy w tym kierunku nastąpiły jakieś zmiany.

Prof. Jacek Mięgisz zaproponował, że skoro jest to wspólna inicjatywa KM PAN i PTM, to należy pomyśleć o powołanie wspólnego zespołu zajmującego się opracowywaniem ankiety i może dzisiejsze zagadnienia i pytania przesłać do Członków Zarządu Głównego PTM.

Prof. Jerzy Kaczorowski dodał, że im więcej osób będzie zaangażowanych tym lepiej. Ma być to akcja całego środowiska koordynowana przez Komitet Matematyki i Polskie Towarzystwo Matematyczne.

Ad. 9

Prof. dr hab. Wiesław Pleśniak poinformował, że w 22 lutego br. ogłoszono listę studentów, którzy otrzymają Stypendia Ministra Edukacji i Nauki za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe na rok akademicki 2020/2021. Przyznano 362 takie stypendia, o wartości 17 tysięcy złotych każde. Tylko dwa spośród nich przyznano matematykom. Prof. Pleśniak wyraził zaniepokojenie tym czy było tak mało zgłoszeń matematycznych w ogóle, czy komisja w ten sposób je rozdzieliła.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski poinformował o wspólnej inicjatywie Komitetu Matematyki PAN, Polskiego Towarzystwa Matematycznego a także Instytutu Matematycznego PAN, mającej na celu próbę znalezienia rozwiązania problemu zasygnalizowanego przez prof. Pleśniaka. Jest to poważany problem, który narasta od wielu lat. Prof. Kaczorowski dodał, że wspólnie z prof. Miękiszem pracują nad powołaniem zespołu mającego opracować pewne wytyczne oraz szkic wspólnego stanowiska środowiska przeznaczonego dla władz.

Prof. dr hab. Jacek Miękiś potwierdził, że trwają prace nad przygotowaniem odpowiedniego pisma skierowanego do Ministerstwa, bądź Rady Szkolnictwa Wyższego, mającego prezentować szersze spojrzenie na ten problem połączone z pewnymi konstruktywnymi propozycjami.

Prof. dr hab. Jerzy Zabczyk spytał jak prezentowała się ilość wniosków o stypendia i nagrody złożone przez matematyków na tle pozostałych wniosków. Gdyż być może problem leży też po stronie zbyt niskiego zainteresowania środowiska i należałoby podjąć działania w kierunku zwiększenia zainteresowania samych kandydatów.

Prof. dr hab. Jacek Miękiś odpowiedział, że ilość wniosków składanych przez matematyków była niska.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski dodał, że wynika to w dużej mierze ze zniechęcenia młodych kandydatów, którzy widząc wyniki z poprzednich lat czują bezradność i zniechęcenie wobec procedur przyznawania stypendiów.

Prof. dr hab. Piotr Biler wyjaśnił, że jednym z kryteriów rozstrzygnięcia takich konkursów jest aktywność publikowania w czasopiśmie. Matematycy przykładają dużą miarę do poziomu naukowego czasopiśm do których wysyłają swoje artykuły, tymczasem są środowiska, które publikują dużo w niskiej klasy tytułach. Jednak taki ruch sprawia, że przypisywana im jest aktywność, która bardzo się liczy do oceny i przyznawania ewentualnych stypendiów. Drugą sprawą związaną ze stypendiami jest zwrócenie uwagi odpowiednim osobom, że należy przykładac inną miarę do osiągnięć publikacyjnych matematyków czy fizyków. Kontakty z osobami decyzyjnymi (przykładowo przewodniczącymi komisji) mogą bardzo wiele zmienić.

Prof. dr hab. Jacek Miękiś zaznaczył, że trzeba działać dwutorowo – pierwszą ścieżką jest napisanie odpowiedniego pisma do władz, drugą jest działanie wewnątrz środowiska, aby przezwyciężyć pewną trwającą bezwładność. Ma to mieć na celu wzmocnienie prezentowania wniosków, poprzez występowanie w konferencjach czy warsztatach. Działaniem środowiska powinno być dążenie do dotarcia do młodych ludzi i proszenie aby zintensyfikowali swoją działalność i prezentowali swój dorobek w możliwie szeroki sposób.

Prof. dr hab. Zbigniew Błocki wyjaśnił, że problem ze stypendiami Ministra jest znany od wielu lat i matematyka rzeczywiście jest w tej kwestii pokrzywdzona. Rozwiązanie nie leży raczej po stronie środowiska. Komitet Polityki Naukowej kiedyś przedstawił

krytyczną opinię jeśli chodzi o te stypendia i zaproponował przejęcie ich przez NCN. Główny problem leży w sposobie przeprowadzaniu konkursów. Trzeba protestować i próbować coś zmienić, ale problem trwa od wielu lat.

Prof. Grzegorz Gabor zapytał, czy jeszcze podczas bieżącego zebrania wróci temat głosowania nad poprawioną treścią Oświadczenia Komitetu Matematyki PAN w sprawie trybu wprowadzania zmian na liście czasopism naukowych, czy sprawa zostanie odłożona na później.

Prof. Grzegorz Bobiński zasugerował aby w treści wspomnianego Oświadczenia utrzymać dodatkowe zdanie na końcu i poza napisaniem, że wprowadzone zmiany są bezprawne, powinno też z niego wynikać, że są złe i szkodliwe dla środowiska naukowego.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski w odpowiedzi poprosił członków Komitetu aby wysłali drogą mailową swoje propozycje zmian w Oświadczeniu, na podstawie których Prezydium możliwie szybko ustali jednolitą treść dokumentu. Treść Oświadczenia zostanie rozesłana do członków Komitetu, a głosowanie przeprowadzone będzie w sposób zdalny.

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski serdecznie podziękował wszystkim zebrany i zamknął posiedzenie.